

Dr. Papp Imre Közjogi Szakállamtitkár úr részére

Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium
ikt. sz.: IRM/MFO/2007/648/24

Tisztelt Államtitkár Úr!

Hivatkozással a menedéjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet tervezetével (Vhr.) kapcsolatos megkeresésére válaszul tájékoztatom, hogy a Magyar Helsinki Bizottság általánosságban üdvözli a rendelet-tervezetben foglaltakat. Álláspontunk szerint a Tervezet számos tekintetben haladó, a menedéjog és az emberi jogok szellemiségét tükröző, ugyanakkor gyakorlatias szemléletet tükröz.

Az alábbiakban küldjük módosítási javaslatainkat, melyek szíves figyelembevételét előre is köszönjük.

Vhr. 60. § (1) bek.

Technikai szempontból, az egyértelműség kedvéért szükséges lenne a Vhr.-ben is kifejezetten rögzíteni – a korábbi szabályozáshoz hasonlóan –, hogy a szóbeli kérelmet jegyzőkönyvbe kell foglalni (melyre a 60. § (3) bekezdése is utal), annak ellenére, hogy ezt a Ket. – mint a Met. háttérjogszabálya - 39. § (1) bekezdése tartalmazza.

Ezért javasoljuk a fenti bekezdés módosítását az alábbiak szerint:

(1) Az elismerését kérő az elismerés iránti kérelmet a menekültügyi hatóságnál szóban vagy írásban nyújthatja be. A szóban benyújtott kérelmet a menekültügyi hatóság jegyzőkönyvbe foglalja.

Vhr. 62. § (1)-(2) bek.

Álláspontunk szerint a nem az idegenrendészeti hatóság rendelkezése alapján (büntetésvégrehajtási intézetekben, illetve rendőrségi fogdáknak) fogvatartott külföldiek számára is lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a jelen szakasz rendelkezései szerinti „közvetlenebb” módon is mihamarabb sor kerüljön az írásbeli kérelemnek a menekültügyi hatóság által történő átvételére, illetve a szóbeli kérelem jegyzőkönyvezésére. Véleményünk szerint ugyanis – kiszolgáltatottabb helyzetüknél fogva – a fogvatartott külföldiek számára is garanciális eszközökkel szükséges biztosítani a menedéjogi eljáráshoz jutás lehetőségét.

Emiatt javasoljuk a tervezet alábbiak szerinti módosítását:

(1) Ha a külföldi az idegenrendészeti hatóságnál vagy a Rendőrség határrendészeti kirendeltségénél, vagy a fogvatartott külföldi a fogvatartást foganatosító szervnél, vagy a büntetőeljárás során eljáró hatóságnál, illetve bíróságnál kíván elismerés iránti kérelmet előterjeszteni, a menekültügyi hatóságot haladéktalanul értesíteni kell.

(2) A menekültügyi hatóság, amennyiben a kérelem előterjesztésének szándékáról idegenrendészeti hatóság vagy a Rendőrség határrendészeti kirendeltsége értesíti, az értesítéstől számított legkésőbb tizenkét órán belül, a fenti (1) bekezdésben meghatározott egyéb szerv, hatóság vagy bíróság által történő értesítés esetén pedig legkésőbb 5 munkanapon belül gondoskodik arról, hogy a külföldi elismerés iránti kérelmét előterjeszthesse.

Vhr. 64. § (5) – (6) bek. (új)

Az új menedékjogi törvényben a határozat közlésével kapcsolatos kérdések, különösen az, hogy milyen feltételekkel van helye a határozat hirdetményi kézbesítésének, álláspontunk szerint nem kielégítően tisztázottak, ezért ezeket a problémákat a Vhr.-ben lenne célszerű kiküszöbölni. Az új Met. 36. § (5) bekezdése ugyanis úgy említi a hirdetményi kézbesítéshez fűződő jogkövetkezményeket, hogy magának a hirdetményi kézbesítés alkalmazásának az előfeltételeit nem rögzíti, és a Ket. mint háttérjogszabály sem nyújt megfelelő támpontot. A Ket. 80. §-a egyrészt csak lehetőségként írja elő a hirdetményi kézbesítés alkalmazását, és a lehetséges alkalmazás eseteit általános szinten fogalmazza meg. Ebből következően, ha az új Met. a hirdetményi kézbesítéshez jogkövetkezményeket fűz (kézbesítési vélelmet állít fel), akkor szükséges behatárolni azt, hogy a menekültügyi hatóság mikor alkalmazhatja ezen kézbesítési módot. Megoldásként az eddigi gyakorlat jogszabályban való rögzítése látszik célszerűnek: az elismerését kérőnek kétszer van lehetősége megjeleneni a szóbeli közlés céljából, a második elmulasztott megjelenést követően alkalmazható a hirdetményi kézbesítés, illetve az ahhoz fűződő jogkövetkezmények.

„(5) A határozatnak a Tv. 36. § (2) bekezdése szerinti szóban történő közlése céljából történő megjelenésről a menekültügyi hatóság köteles az elismerését kérőt – a közlés helye és ideje megjelölésével – írásban vagy szóban, legkésőbb a szóbeli közlés időpontját nyolc nappal megelőzően értesíteni. Amennyiben az elismerését kérő az értesítésben megjelölt helyen és időben való megjelenést elmulasztja, a menekültügyi hatóság köteles a határozat szóban történő közlésére újabb időpontot tűzni, és arról az elismerését kérőt értesíteni.

„(6) A határozat a Tv. 36. § (5) bekezdése szerinti hirdetmény útján történő közlésének akkor van helye, ha az elismerését kérő a fenti (5) bekezdés szerinti második értesítés ellenére sem jelenik meg az abban megjelölt időpontban a menekültügyi hatóság előtt a határozat szóbeli közlése céljából. Az értesítésekben az elismerését kérőt tájékoztatni kell a megjelenés elmulasztásának jelen bekezdés szerinti következményeiről.”

Országinformáció szolgáltatása a hontalansági eljárásban (69. § (2) bek.)

Figyelembe véve, hogy célszerűségi és hatékonysági szempontokat is figyelembe véve az országinformációs központ feladata lenne a hontalansági eljárásban releváns információk gyűjtése, javasoljuk a 69. § (2) bekezdés kiegészítését egy c) ponttal:

c) a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 76.-81. §-ban szabályozott hontalanság megállapítására irányuló eljárás tekintetében relevánsnak tekinthető országok vonatkozásában.

Az országinformációs központ szolgáltatásainak igénybevétele (69. § (8) bek.)

Bár a Vhr. jelenlegi szövege lehetővé teszi a menedékkérők és védelemben részesített személyek, illetve képviselőik számára az országinformációs központ szolgáltatásainak igénybe vételét, ezt esetükben igazgatási szolgáltatási díj (oldalanként 100 forint) fizetéséhez köti. Ez álláspontunk szerint nem tükrözi a minden szakmai szereplő (IRM, BÁH, Fővárosi Bíróság, UNHCR, MHB) részvételével 2006 decemberében kialakított közös szakmai álláspontot,¹ mely – írországi mintára – egyaránt elérhetővé kívánja tenni a központ szolgáltatásait a menekültügyi eljárásban szerepet játszó minden szakmai szervezet számára.

¹ Lásd: Country of Origin Information Research and Documentation in Hungary – The Way Forward, Memorandum prepared on the basis of the roundtable discussion held in Budapest on 12 December 2006

A menedékkérők támogatásával és a jogi segítségnyújtással foglalkozó társadalmi szervezetek szűkös anyagi forrásokkal rendelkeznek, mely tény súlyosan megnehezíti a szükséges anyagi fedezet előteremtését, így gyakorlatban akár teljességgel ki is zárhatja őket az országinformációs szolgáltatás igénybevételéből. A kérdéses rendelkezés ennek következtében – az elvi problémákon túl – könnyen oda vezethet, hogy plusz anyagi források bevonása hiányában egyszerűen kizárja a védelemre szoruló külföldieket és jogi képviselőiket az országinformáció-szolgáltatásból.

A fentiek figyelembevételével javasoljuk a (8) bekezdés törlését.

Vhr. 78. § (4) bek. (új)

A kérelmező az előzetes vizsgálati eljárás tartama alatt a befogadó állomáson szigorúbb, fogva tartáshoz közelítő szabályok szerint köteles tartózkodni. Megítélésünk szerint ezért szükséges garanciális eszközökkel biztosítani, hogy ezen szigorúbb magatartási szabályok megszűnjenek az előzetes vizsgálati eljárás lefolytatására nyitva álló, a Tv. szerint sem meghosszabbítható 15 napos határidő elteltével, függetlenül attól, hogy a menekültügyi hatóság ténylegesen meghozza-e az előzetes vizsgálati eljárást lezáró határozatát, vagy sem.

Ezért javasoljuk az alábbi bekezdés beiktatását:

„(4) A kérelmezőnek a Tv. 48. § (2) bekezdés szerinti kötelezettsége a kérelem benyújtásától számított tizenötödik naptól megszűnik, és ezen időponttól kezdődően a kérelmezőre a befogadó állomáson mint kijelölt szálláshelyen tartózkodásra vonatkozó magatartási szabályok alkalmazandóak.”

Vhr. 84. § (3) bek.

A Nemzetbiztonsági Hivatalnak az eljárásban való szakhatóságként való közreműködése kapcsán szükségesnek tartjuk a szakhatósági állásfoglalás elkészítésének rendjét minimális szinten átláthatóvá tételét, legalább akkor, ha az elismerését kérő meghallgatása válik szükségessé. Tapasztalataink szerint ugyanis ennek a szakhatósági eljárásnak általában sem a „bemeneti”, sem a „kimeneti” oldala nem ismerhető meg az elismerését kérő vagy a jogi képviselője számára, de a menekültügyi hatóság is csak magáról a vizsgálat eredményéről értesülhet. (Megjegyzendő, hogy a Ket. 72. § (1) bek. ed) pontja alapján a szakhatósági állásfoglalás indokait a határozatnak tartalmaznia kellene, noha a gyakorlat szerint erre akkor sem kerül sor, ha a Nemzetbiztonsági Hivatal észrevételt tesz az adott ügyben.)

A megismerhetőség szűkre szabottsága nagyrészt indokolt a szakhatóság speciális tevékenysége miatt, ám legalább akkor szükségessé válik az ellenőrizhetőség, amikor az elismerését kérő saját maga tesz nyilatkozatokat a meghallgatás során. Ugyancsak garanciális szempontból szükséges rögzíteni azt is, hogy a meghallgatáson az elismerését kérő képviselője is részt vehet.

A fentiekre tekintettel az alábbi további bekezdést javasoljuk:

(3) A Nemzetbiztonsági Hivatal a kérelmezőt meghallgathatja. A meghallgatásról jegyzőkönyvet kell készíteni. A meghallgatáson az elismerését kérő törvényes képviselője, ügygondnoka és jogi képviselője jelen lehet.

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.
1242 Budapest, Pf 317.
Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327
helsinki@helsinki.hu
www.helsinki.hu

Vhr. 90. § (2) bekezdés (új)

A tapasztalatok szerint a menekültügyi hatóság a kérelemnek helyt adó határozat esetén főszabályként alkalmazza a Ket. 74. § (4) bekezdésében foglalt azon *lehetőséget*, hogy a kérelemnek teljes egészében helyt adó határozat esetén mellőzhető a határozat indokolása.

Álláspontunk szerint az indokolás mellőzésének rutinszerű alkalmazása nem feltétlenül egyeztethető össze ennek a jogintézménynek a céljával. Az indokolás a döntés ténybeli és jogi megalapozása, és a kérelem teljesítése esetén ennek mellőzése – amely *lehetőség*, és nem kötelezettség – elsősorban egyszerűsítési, „takarékosági” célokat szolgál, főként „egyszerűbb” ügyekben, amikor a kérelmező pontosan tudja, hogy milyen célból nyújtott be kérelmet, és ezért felesleges lenne hosszasan taglalni a helyt adáshoz vezető egyértelmű indokokat. (Ezt a jogintézményi célt jól mutatja az, hogy a bírósági eljárásban is csak a jogilag és ténybelileg egyszerű ügyekben van lehetőség az indokolás mellőzésére.)

A menedéjog azonban speciálisabb és összetettebb, ráadásul állandóan fejlődésben lévő területe a közigazgatási jognak, amelyben kevés egzakt szabály hiányában nagy szerepe van a jogértelmezésnek, gyakran a kevésbé klasszikus bizonyítási eszközök alkalmazása (pl. a személyes nyilatkozat, illetve országinformáció értékelése) van túlsúlyban, ezért a helyt adáshoz vezető indokok nem mindig egyértelműek, pontos „visszafejtésük” nehezen végezhető el.

Ehhez kapcsolódik az is, hogy az indoklás megismerhetősége a jogfejlesztést is szolgálná, az eljárás minden szereplője (a jogi képviselők, menedéjoggal foglalkozó társadalmi szervezetek, illetve az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága) számára. A jogfejlesztéshez, az átlátható szakmai munkához fűződő érdek véleményünk szerint erősebb, mint az a feltételezés, hogy az elismerő határozatok indokolásának megismerhetősége esetlegesen táptalajjal szolgálhat az eljárással való visszaélésekre: a visszaélések kiszűrését az eljárási garanciák és a döntéshozók felkészültsége kielégítően biztosíthatják.

Ezért javasoljuk, hogy az ügyfél kérelmére az elismerő határozatok indokolásának főbb elemei megismerhetőek legyenek, természetesen azzal a korlátozással, hogy az ezirányú tájékoztatás nem sértheti a nemzetbiztonsági érdekeket.

(2) A menekültügyi hatóság – az elismerését kérő kérelmére – a kérelemnek helyt adó határozat esetén is köteles az elismerését kérő számára írásban tájékoztatást adni döntése főbb indokairól, azzal, hogy a tájékoztatás nem sértheti a nemzetbiztonságot.

Budapest, 2007. október 2.

Tisztelettel:

dr. Pardavi Márta
társelnök
Magyar Helsinki Bizottság